

Rahanduse- ja maksupoliitika töörühma ettepanekud

nr	Eesti Linnade ja Valdade Liidu ettepanekud ja selgitused	Ministeeriumi seisukoht	Töörühma kokkulepe, eriarvamused
ELVL prioriteedid			
1.	Finantsautonoomia suurendamine. Kohalikule omavalitsusele eraldatava tulumaksumäära tõstmine, funktsioonide üleandmine tulubaasi. Tulubaasi üleantav summa vähemalt 101,5 mln eurot 1) Vahendite üleandmisel tulubaasi tuleks lähtuda osutatavate teenuste maksumusest. Toetusfondist eraldatavate vahendite üleandmisel tulubaasi tuleks eelnevalt välja selgitada teenuste osutamise tegelik maksumus ning alles seejärel otsustada täiendava tulumaksumäära eraldamine või tasandusfondi eraldise suurus. Lisada 2024. a ettepanekute põhjal kohalike omavalitsuste tulubaasi toetusfondi kaudu makstavad toetused: ➤ huviharidus- ja tegevus summas 15,4 mln eurot; ➤ koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukulu summas 40,6 mln (s.h tugispetsialistis 2,85 mln) eurot; ➤ kohalike teede hoiu toetus summas 45,5 mln eurot. Näiteks arvestuslikud tulumaksumäära tõusud ülesande üleandmisel tulubaasi (koos taotletava kasvuga): 1) Kohalike teede hoiu valemipõhise toetus +0,42% 2) Koolilõuna toetus +0,32% 3) Koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukulude toetus +0,27% 4) Huvitegevuse ja huvihariduse toetus +0,11% 5) Sõidusoodustuse andmine kohaliku omavalitsuse otsustada, ühistranspordiseaduse muudatus +0,04% 6) Raamatukogude teavikute toetus +0,018% 2) Ettevõtete maksusüsteemi muutmine osaliselt omavalitsuse kasuks. Näiteks dividendide maksustamisega seotult eraldada KOV-ile füüsilisest isikust dividendi saaja elukoha järgi teatud osa ettevõtte tulumaksust.	Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammis on ette nähtud KOVide tulubaasi laiapõhjaline ümberkorraldamine. Teemad arutatakse läbi KOVide rahanduse töörühmas. Arvestades riigieelarve kehva olukorda ja sellega, et valitsussektori defitsiit ületab EL reeglites lubatud maksimaalselt lubatud 3%, ei ole võimalik 2024. a KOVide tulumaksu osa suurendada.	

2.	Korrastada kohalike maksude süsteemi. Laiendada omavalitsuste võimalusi tulu kogumiseks. Täiendada kohalike maksude loetelu (nt turistimaks, müügitaks) juriidiliselt korrektset maksuvaidlusi välistavas sõnastuses, et laiendada omavalitsuste võimalusi tulu kogumiseks. Kohalike maksude seaduse sõnastus vajab ajakohastamist viimaks see vastavusse teiste õigusaktidega. Hinnanguliselt võiks näiteks turismimaksu rakendamine Tallinna linnas tuua täiendavat tulu ca 5 mln eurot aastas.	Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammis on ette nähtud KOVide tulubaasi laiapõhjaline ümberkorraldamine. Teemad arutatakse läbi KOVide rahanduse töörühmas.	
3.	Tasandusfondi valemi täiustamine. Ettepanek läbirääkimiste raames moodustatud ühises töörühmas töötada välja valem, mis arvestaks senisest rohkem väiksema tulubaasiga omavalituste vajadusi. Valemis suurendada tagamaalisuse koefitsienti ja lisada THI väärtus. ➤ Ajavahemikus 2020-2023.a tasandusfond on suurenenud 0,2 %. Samas THI 2022. a võrrelduna 2021. a oli 19,4 % ja üksikisiku tulumaksu laekumine (kassapõhiselt) oli + 12,64 %. ➤ Statistikaameti 2021. aasta andmetel üheksa maakonna (Hiiumaa, Jõgeva, Järva, Lääne, Põlva, Rapla, Saare, Valga, Võru) jäävad vahemikku 0,4 – 1,6 % Eesti üldisest SKPst. ➤ 2022. aastal kohalikele omavalitsustele laekunud tulumaksu maakondade lõikes, vahemikus 0,67 % – 3 % on üheksal omavalitsusel - Hiiumaa osakaal on 0,67 %, Läänemaal 1,27 %, Valgamaa 1,46 %, Jõgeval 1,61 %, Järvamaa 1,87 %, Võru maakond 1,96 %, Viljandi maakonnas 2,71 %, Saare maakonnas 2,19 ja Raplamaal 2,31 %. Tasandusfondi puhul juhime läbirääkimisteks tähelepanu Euroopa kohaliku omavalitsuse harta artikli 9 p-le 5, mille kohaselt tuleb väiksemate rahaliste vahenditega kohalike omavalitsuste kaitseks rakendada rahalise ühtlustamise mehhanisme ning senisest suurem tasandusfond toetab seda põhimõtet.	Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammis on ette nähtud KOVide tulubaasi laiapõhjaline ümberkorraldamine. Teemad arutatakse läbi KOVide rahanduse töörühmas. Vabariigi Valitsus on võtnud suuna suurema regionaalse tasakaalustatuse suunas, ühtlustades tulumaksu ümberjaotusega tulubaasi.	
4.	Kohalike omavalitsuste reservi moodustamine. Erinevate kriisisituatsioonides tekkivate ettenägematute kulude katmiseks. Maksumus 10,0 mln eurot.	Viimased kriisid on näidanud, et riik on KOVidele appi tulnud ning ühekordseid kriisitoetusi andnud. Iga kriis on erineva suunitluse ja ulatusega ning kriisivaru ei ole otstarbekas ette planeerida.	

5.	Kõrgenenud kuludega toimetuleku toetus. Näha ette kõrgenenud kulude toetus ca 10,4 mln euro ulatuses sarnaselt 2023. aastal kohalike omavalitsuse üksustele ja nendest sõltuvate valitsussektorisse kuuluvate üksustele (SA, MTÜ, ÄÜ) oma tarbeks kasutatud elektri- ja küttekulude kasvu kompenseerimise sarnaselt 2023. a toetuse eraldamise valemile (jaotamisel võetakse arvesse üksnes see osa elektri- ja küttekulude kasvust (käibemaksuta), mis ületab 0,5% kohaliku omavalitsuse üksusele 2023. aastal laekunud tulumaksu, määratud maamaksu¹ ning tasandusfondist tulude ja kulude tasanduseks saadud vahendite mahust). Maksumus 10,4 mln eurot.	2024. a käibemaksu tõusu mõju leevendamiseks nõrgema tulubaasiga KOVudele kavandatakse tulumaksu muudatust, millega vähendatakse nn üldistelt tuludelt laekuvat tulumaksu osa suurst ning suurendatakse pensionidelt laekuvat tulumaksu osa suurst ja tasandusfondi mahtu.	
6.	Ukraina sõjapõgenikega seotud kulude meede. SKA andmetel käesoleva aasta jaanuarikuu seisuga oli 66 762 ukraina sõjapõgenikku (neist 16 232 alaealist) deklareerinud Eestisse jäämist. Arvestades olukorra võimaliku eskaleerumise korral võib ränne suurenda, näiteks 15% täiendava sõjapõgeniku lisamine teeb arvestuslikuks üldarvuks 76 776 täiskasvanut koos lastega. Sõjapõgenike vastuvõtmine on kohalike omavalitsustele täiendav ülesanne, mis oluliselt suurendab halduskoormust eelkõige sotsiaalvaldkonnas, mis omakorda on tinginud vajaduse täiendavate ametikohtade (töötasu, töökoha sisustamine, töötaja väljaõpe) loomiseks. Hinnanguline meetme maht nimetatud sõjapõgenike arvu juures võiks olla ca 7,37 mln eurot. Kuluks ühe põgeniku kohta oleks 96 eurot aastas. Ühikukulu 8 eurot on tuletatud energiakulude menetlemise halduskulu määrast (riigihalduse ministri 23. novembri 2021. a määrus nr 31 "Energiahinna tõusu leevendusmeede vähemkindlustatud peredele").	Eestisse saabuvate Ukraina sõjapõgenike arv on oluliselt vähenenud. 2024. a ei kavandata eraldi toetusmeedet Ukraina sõjapõgenikega seotud kulude katteks. Võimalik on välja võtta andmed KOVidele Ukraina sõjapõgenikelt laekunud tulumaksu kohta.	
Täiendavad ettepanekud:			
7.	Üksikisiku tulumaksu määra eraldise tõstmine. Kohalikele omavalitsustele laekuva füüsilise isiku tulumaksu määraks 12,29 %. Fiskaalne mõju 33 mln eurot. KOV 2024. a tulumaksu osa prognoos 1 736 mln¹.	Arvestades riigieelarve kehva olukorda ja sellega, et valitsussektori defitsiit ületab EL reeglites lubatud maksimaalset lubatud 3%, ei ole võimalik 2024. a KOVide tulumaksu osa suurendada.	

¹ RM andmed.

Alates 01.01.2024. a on asendus- ja järelhoolduse toetus ning matusetoetus tulubaasis. Muudatuse tulemusena tõuseb üksikisiku tulumaksumäär 12,06%-ni.

Seega $12,06\% + 0,23\% = 12,29\%$

2009. a toimunud tulumaksuseaduse muudatuse tulemusena on KOV-idel jäänud saamata 423 mln eurot.

[Rahandusministeeriumi](#) kodulehel olevas failis „RM 2022 suvine majandusproгноos KOV näitajatega“ on töölehel „Riigieelarve“ näha, et aastatel 2021-2026 jääb 2009. aasta kõrpe taastamisest KOV-idel **igal aastal saamata 26-37 miljonit** eurot.

Selgitus: 2009. a vähendati KOV üksustele laekuvat osa füüsiliste isikute tulumaksust 0,53 protsendipunkti võrra 11,93%-lt 11,4%-le. 2012. a tõsteti seda 0,17 protsendipunkti võrra ja 2014. a veel 0,03 protsendipunkti võrra kompenseerimaks maamaksuvabastuse negatiivset mõju KOV üksustele. Alles 2018. a toimus esimene kärbitud tulumaksuosa taastamine 0,23 protsendipunkti ulatuses, millele 2019. a lisandus 0,04 protsendipunkti. 2018. a tõsteti KOV üksustele laekuvat määra ka 0,03 protsendipunkti seoses ujumise algõpetuse ja tugiteenuste rahastamisega ning 2019. a 0,03 protsendipunkti seoses jäätmehoolduse ja sotsiaalteenuste korraldamise toetuse tõstmisega tulubaasi. Seega oli KOV osa 2019. a täpselt 11,93% ehk sama nagu kriisieelsel 2009. a, kuid ära võetud 0,53 protsendipunktist oli taastatud vaid 0,27 protsendipunkti – ülejäänud tõus oli sisult muude ära võetud tulude kompenseerimine. 2020. a tõsteti KOV osa 11,96%-le, mille järel sai taastatud 0,3 protsendipunkti ning taastada jääb veel 0,23 protsendipunkti.

Tabel 1. KOV-idele laekuva tulumaksu osakaalu muutus 2009 kuni tänaseni

	Algne määr	Muutus	Lõplik reaalne määr	Suurendus muu tulu vähendamise kompenseerimiseks	Lõplik nominaalne määr
2009	11,93	-0,53	11,4		11,4
2012	11,4		11,4	0,17	11,57
2014	11,57		11,4	0,03	11,6
2018	11,6	0,23	11,63	0,03	11,86
2019	11,86	0,04	11,67	0,03	11,93
2020	11,93	0,03	11,7		11,96

	Taastada		0,23			12,19		
8.	Kohalike omavalituste uue rahastamise mudeli väljatöötamine. Omavalitsusüksuste õigusele piisavatele rahalistele vahenditele omavalitsuslike ülesannete täitmiseks vastab riigi kohustus luua selline rahastamissüsteem, mis kindlustab omavalitsusüksustele piisavad rahalised vahendid omavalitsuslike ülesannete täitmiseks. Seadusandja otsustada on, millistest allikatest (nt riiklike maksude otse kohalikku eelarvesse laekumisest, riigieelarvest tehtavatest eraldistest, kohalikest maksudest vm) piisavad rahalised vahendid peavad laekuma.						Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammis on ette nähtud KOVide tulubaasi laiapõhjaline ümberkorraldamine. Teemad arutatakse läbi KOVide rahanduse töörühmas.	
9.	Pikendada netovõlakoormuse erandit kuni 2032. aastani või muuta see püsivaks. <i>Selgitus:</i> KOFS finantsdistsipliini tagamise meetmed kehtestati madala laenukoormuse ja kiire majanduskasvu tingimustes. Praegusel hetkel ei ole selliseid tingimusi olnud juba mitu aastat. Praegused arengud viitavad, et sõja, kiire üldise inflatsiooni ja eelkõige energiakandjate hindade kiire kallinemise ning juba mõnda aega aset leidnud ehitushindade kiire tõusu tingimustes on tagasi-pöördumine tavapärase NVK 60% ülemmäära juurde aastaks 2028 liiga varane. Sellest on aru saadud ka Euroopa tasandil. Euroopa Liidu fiskaalreeglite kehtivus on alates 23. maist 2020. a COVID-19 leviku tõttu ajutiselt peatatud ning hetkel ei ole näha soovi peatseks 60% võlakoormuse piirangu juurde naasmiseks. Lisaks nimetatud ajutistele asjaoludele on oluliseks kaalukeeleks kliimakriis. Euroopa rohelise kokkuleppe raames vastu võetud paketi <i>Fit for 55</i> kohaselt tuleb aastaks 2030 vähendada kasvuhoonegaaside netoemissiooni 1990. a võrreldes vähemalt 55%. (EL õigusest ja rahvusvahelistest konventsioonidest tuleb Eestile siduvaid kliimaalaseid kohustusi). Euroopa Komisjoni hinnangul läheb rohelisele energiale üleminekuks vaja 520-575 miljardit eurot aastas. Seetõttu esineb mitmeid plaane euroala fiskaalreeglite reformimiseks. Euroopa Parlamendi tellitud uurimus pakkus välja nn „rohelise kuldse reegli“ kehtestamise, mille kohaselt tuleks keskkonnaprojektidesse tehtavad investeeringud võlakoormusest maha arvutada. Fiskaalreeglite reformimiseks on pakutud ka võlakoormuse 60% piirangu tõstmist 90% le.						Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammis on ette nähtud KOFSi muutmine, mille raames vaadatakse üle ka netovõlakoormuse ülempiir.	

10.	Maamaksu vabastuse kaotamine või regulatsiooni muudatused suurendamaks omavalituste tulubaasi, kuna oluline osa omavalitsute kuludest on seotud territooriumide haldamise ja korrashoiuga. Fiskaalne mõju ca 20 mln eurot (eelmistele maksustamishindade ja määradega).	Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammis on ette nähtud KOVide tulubaasi laiapõhjaline ümberkorraldamine. Teemad arutatakse läbi KOVide rahanduse töörühmas.	
11.	Kapitalimahukate elutähtsate taristurajatiste (sillad, mitmetasandilised liiklussõlmed jne) rajamise mudeli väljatöötamine. Sellised objektid vajavad keskvalitsuse (kaas)rahastust või omandisuhet nende rajamisel, rekonstrueerimisel ja haldamisel. Pole ju mõeldav, et näiteks 400 meetrist silda saab ehitada ja majandada sama rahastusega nagu 400 meetri pikkust tee- ehk tänavalõiku.	Tuleks arutada teede ja transpordi töörühmas.	
12.	Viia tasandusfondi valemisse sisse valglinnastumise koefitsient ning suurendada vastavalt tasandusfondi mahtu. Fiskaalne mõju: 11 mln eurot Selgitus: Valglinnastumise komponent tasandusfondis lahendab pikaajalise probleemi 11 omavalitsuses, kus töötavad naabervaldade elanikud ning tulubaas ei kata kulusid. Täiendav kulu riigieelarvele on 11 miljonit eurot. Tasandusfondi eesmärk on kontrollida tulubaasi piisavust arvestuslike kulude katmiseks ning vajadusel puudujääke katta. Põhiline tasandusfondi eraldise suuruse määraja on kohaliku omavalitsuse (KOV) elanike arv, mis määratakse hetkel ainult registreeritud elukoha alusel. On selge, et registreeritud elukohast oleks parem näitaja tegelik viibimiskoht, kuna kulusid põhjustavad tegelikud elulised asjaolud, mitte registriseis. Viibimiskohta igal ajahetkel määrata ei ole loomulikult mõistlikult võimalik, kuid inimeste viibimiskohta on siiski võimalik piisava usaldusväärsusega prognoosida, arvestades lisaks nende registreeritud elukohale ka töökohta. Ühte KOVi registreeritud, kuid teises töötav inimene viibib üldiselt peaaegu 10h tööpäevas töökoha-omavalitsuses (8h tööaeg ja 1h lõuna pluss tööle saabumine ja lahkumine). Selle asjaolu arvestamata jätmine on praeguses tasandusfondi valemis üheselt nähtav puudus. See on puudus, mille valglinnastumise komponent kõrvaldaks. On hästi teada, et KOVid pakuvad avalikke hüviseid mitte ainult sinna registreeritud inimestele, vaid ka mujalt tulnutele (nt kohalikud teed, haljasalad, tänavavalgustus, ühistransport jpm). Kokku kulub mitteelukohapõhistele KOV teenustele ligi 120 mln eurot, millest suurim osa on seotud töökohtade põhise tarbimisega. On peaaegu 100 000 inimest, kes viibivad ligi poole tööpäevadest mõne KOVi territooriumil, kuid keda praegu ei arvestata KOVide	Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammis on ette nähtud KOVide tulubaasi laiapõhjaline ümberkorraldamine. Teemad arutatakse läbi KOVide rahanduse töörühmas.	

arvestusliku kulu arvestuses. Statistika näitab, et valglinnastumise keskusteks olevate KOVide kulud teenustele on suuremad kui nendega piirnevates KOVides, kuna teenuseid pakutakse keskuse territooriumil asuvates hoonetes. Seega jääb keskuste kanda investeeringutega seonduv kulu ning vähemalt osa hoonete ülalpidamiskuludest.

Valglinnastumise komponendi lisamine võimaldab senisest täpsemalt hinnata KOVide (arvestuslike) kulude suurust, võttes arvesse ka inimesi, kes viibivad olulise ajast KOV territooriumil, kuid pole sinna sisse kirjutatud. Täpsem kulude suuruse hindamine toob kaasa õiglasema tasandusfondi eraldise. Ettepaneku kohaselt arvestatakse KOV-is töötava inimese aastaseks kuluks 269 eurot, mis on pool tasandusfondis arvestatava elaniku kulust. Võrdluseks laekub KOVides keskmiselt maksumaksja kohta tulumaksu ligi 2150 eurot aastas.

Tasandusfondi valemi muudatus toob kaasa valglinnastumise tõttu ebaõiglaselt tuludest ilma jäävate KOVide tulubaasi suurenemise ega halvenda mitte ühegi KOVi olukorda.

Rae vald	1 454 000
Alutaguse vald	152 000
Jõhvi vald	913 000
Narva-Jõesuu linn	308 000
Paide linn	334 000
Rakvere vald	440 000
Rakvere linn	564 000
Pärnu linn	1 508 000
Tartu linn	4 949 000
Viljandi linn	293 000
Võru linn	50 000
KOKKU	10 965 000*

*Tabelis toodud arvestuse aluseks on 2021. a andmed. Reaalne eraldis hakkaks sõltuma konkreetse hetke alusandmetest.

Koefitsiendi lisamine omab riigieelarvele minimaalset mõju (ligi 11 mln eurot). Arvestades, et koefitsient lahendab ligi 100 000 inimese ebaõiglaselt arvesse võtmata jäämise probleemi, on riigieelarve koormus väike.

	Probleemi lahendamise vajalikkusest annab tunnistust ka rahandusministeeriumi ettepanek jaotada edaspidi osa juriidiliste isikute deklareeritud tulust KOVidele töökohtade jaotumise alusel. Ettepaneku kulu riigieelarvele on 26 mln eurot esimesel aastal ning täisvõimsuse saavutamisel 54 mln eurot (4 aastat hiljem). Valglinnastumise koefitsient võitleks probleemiga kohe, tooks mitmele KOVile suurema koguse täiendavat tulu (nt Jõhvi vald võidab valglinnastumise koefitsiendist 0,9 mln aastas, juriidilise isiku tulumaksu KOVide laekumisest võidaks selle täismääras rakendumisel 0,8 mln ning esimesel aastal 0,4 mln, Rae valla vastavad numbrid oleks 1,5 mln, 0,9 mln ja 0,4 mln) ning omaks riigieelarvele kordades väiksemat koormust (11 mln vs 54 mln eurot). Samuti ei lahenda rahandusministeeriumi kava tasandusfondi valemi põhimõttelist probleemi (ei arvestata mujale registreeritud KOV territooriumil regulaarselt viibijatega seonduvate kuludega). Valglinnastumise komponent omab kasutegurit nii eraldiseisvalt kui ka rahandusministeeriumi ettepaneku täiendusena.		
13.	Eristada selgelt KOV üksuste täidetavad riiklikud ja kohalikud ülesanded ning nendeks saadav raha. Eristus peab olema piisavalt selge ja täpne, et sellele saaks tugineda. Kasu: saavutatakse põhiseadusega kooskõlas olev olukord Selgitus: Vastavalt põhiseaduse § 154 lg 2 tuleb riigieelarvest katta riiklike ülesannete täitmise kulud. Riigikohtu 16.03.2010. a lahendi kohaselt tuleb eristada omavalitsuslike ja riiklike ülesannete rahastamine. Omavalitsuslikud kohustuslikud ülesanded on kirjas seadustes. Nende puhul on KOV vaba otsustama üksnes seda, kuidas ülesannet täita, mitte aga seda, kas seda teha. Vabatahtlikud omavalitsuslikud ülesanded on sellised, mida KOV ei ole seaduse alusel kohustatud täitma, kuid mida ta igal ajal võib endale täitmiseks võtta. KOV enesekorraldusõigus eeldab, et KOV tulubaasina oleks tagatud nii seadusest tulenevate kui ka seadusega sätestamata omavalitsuslike ülesannete rahastamine määral, mis võimaldaks otsustada ja korraldada minimaalselt vajalikke omavalitsuslikke ülesandeid minimaalselt vajalikus ulatuses . Ei saa nõustuda keskvalitsuse väitega nagu oleks nõutav eristus juba õiguskorras olemas. Seadustest tuleneb, millised seadusega kohaliku omavalitsuse üksustele pandud kohustused on omavalitsuslikud ja millised riiklikud. Puudub piisavalt täpne ja selge õigustloov akt, mis eristaks kohaliku omavalitsuse üksustele kohaliku elu küsimuste otsustamiseks ja	Riigikohtu 16.03.2010. a lahend on täidetud. Kõik KOV täidetavad riiklikud ülesanded on seadustes vastavalt markeeritud ja nende täitmisega seotud kulud on riigieelarvest hüvitatud.	

	korraldamiseks ette nähtud raha riiklike kohustuste täitmiseks mõeldud rahast. RKÜKo 16.03.2010, 3-4-1-8-09.		
14.	Rahandusministeerium on 10.09.2020 kirjas nr 5-1/6165-1 asunud seisukohale, et käibemaksuseaduse (KMS) § 12 lõike 2 alusel kehtestatud määrus nr 41 ja selle volitusnorm tuleb tervikuna kehtetuks tunnistada, millega ei saa nõustuda (Tallinna Linnavalitsuse kiri 05.10.2020 nr Õ-1/2328 – 2) Näiteks: Tallinna linna jaoks tähendaks vastav seadusemuudatus kallinenud energiakandjate taustal ligi 20 miljoni euro suurust lisakulu aastas. Kohalikule omavalitsusele ühistransporditeenuse toetuse käibemaksuga maksustamisel suureneb selle kulu käibemaksu võrra, s.o. 20%. Käibemaksusumma tuleks arvestada kas toetuse või piletite hüpoteetilise müügihinna põhjal. Käibemaksu saaks riik, s.t. kohalikule omavalitsusele on see kulu. Kui samas olukorras oleks riik, siis peaks riik toetuse andjana küll suurendama toetussummat 20% võrra, kuid riik saaks selle oma ühingult käibemaksuna tagasi. Seega tähendaks käibemaksu lisamine riigile käibemaksuraha ühelt eelarverealt teisele kandmist, mis ei too kaasa vara vähenemist. Kohaliku omavalitsuse üksusele tooks analoogne olukord kaasa likviidsete varade vähenemise ja riigi rikastumise selle arvelt. Toetusel põhinevate avalike teenuste osutamise mudelite erineva maksumõju korral ei saaks rääkida tasakaalust riigi ja kohaliku omavalitsuse vahel, kui negatiivne finantsmõju oleks kohalikule omavalitsusele suurem ja see mõju tooks kaasa positiivse finantsmõju riigile. Määruse kehtetuks tunnistamise mõjud tuleb kohalikele omavalitsustele hüvitada.		
nr	Ministeeriumi ettepanekud ja selgitused	ELVL seisukoht	Töörühma kokkulepe, eriarvamused
15.			